

શ્રી ગણેશાય નમઃ

માલવિકા-અંશિમિત્ર

નાટકનાં ગાયનો,

૨૪૫૫ીં જાપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

વિદુલદાસ હેમજીભાઈ ભાવનગરવાળા

શ્રી વિજય નૌતમ નાટક સમાજના માલિક
મુ. કરાચી.

અંથ સ્વામિત્વના સર્વ હકક પ્રસિદ્ધ કરનારને સન્માન છે.

હિતેશ્વ પ્રેસમા હિંમલ વાણી જાપા, - ભરૂચ

આવૃત્તિ પહેલી

પ્રત ૧૦૦૦

સંવત ૧૯૭૪

સને ૧૯૧૮

કૌમલ ૦—૨—૦

રાજ મહારાજઓ

નવાઓ, નામદાર સરકારના ધાનસહાના ઓનરેબલ મેંબરો, સેશન્સ જજ્જે, કર્નલો, મેજર કેપ્ટન, નામદાર વાઇસરાયના ઓનરરી એ. ડી. સી. લેફ્ટેનન્ટ, પોલીટીકલ એજન્ટ, સરકારી સીવીલીયન એગ્રીકલ્ચર, યુરોપીઅન સીલ સરજન, એમ. ડી.ની ડીગ્રી ધરાવનારા મોટા ડાક્ટરો તથા ફેશી અને યુરોપીઅન અમલદારો અને ગ્રંથસ્થાનાં બાદશાહી યાકુતી નામની જગજગદર દવા ગણુ વપરાય છે એજ તેના ઉપયોગોગાતાની નીશાની છે—ગવર્નમેન્ટ લેબોરેટરીમાં આ રજવાડી દવા એનાલાઈઝ થએલ છે.

બાદશાહી યાકુતી

અમે તે કારણથી ગુમાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરૂષાતન કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્યવિકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે. અને વિર્ય ધૃત બનાવી ખરું પુરૂષાતન આપે છે. ખરી મરદાપ આપનાર અને નબળા માણસને પણ જુવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ ભલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં ફોઈ પણ જાતની પરેશની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબ્બી એકનાઈ રૂપીઆ દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. ખરું પુરૂષાતન લાવવા માટે આ લેપ ફનેદમંદ દલાળ છે. આંગિસ એકની ડબ્બીના રૂપીઆ આઠ.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ-કાંઠીયાવાડ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૭૬૬

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઠા.૫.વિ.૩૧-૨.ગિનિમિત્ર

વિષય ૬-૨-૪

માલવિકા-અગ્નિમિત્ર નાટકનો પાત્ર પરિચય

પુરૂષ પાત્ર.

અગ્નિમિત્ર.....	વિદિશાનો શુંગ રાજા.
વસુમિત્ર.....	વિદિશાનો યુવરાજ.
યજ્ઞસેન.....	વિદર્ભનો રાજા
માધવસેન.....	યજ્ઞસેનનો ભાઈ
ચંદ્રસેન.....	પ્રેશાખીનો રાજા
વીરસેન.....	વિદિશાનો સેનાપતિ ધાર્મિષ્ઠીનો ભાઈ
ભિલ્લરાજ.....	એક જળવાન લુંટારો
સુમતિ.....	વિદર્ભનો મંત્રી
વાચાલ.. ..	કુંડિનપુરનો કોટવાલ
કોડીદાસ.....	કુંડિનપુરનો કૃપણ કોઠારી
સુંદરલાલ.....	કોઠારીનો જમાઈ
જગલો.....	કોઠારીનો નોકર
ભગલો.....	(મરકો) સુંદરલાલનો સાથી

તદુપરાંત છડીદાર, સૈનિકા વિગેરે.

[૪]

સ્રી પાત્રો.

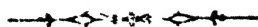
માલવિકા...વિદર્ભની રાજકુમારી અગ્નિમિત્રની; “ નવીરાણી ”
 ધારિણી.....વિદિશાની મહારણી, વીરસેનની ભગિની
 માધવી.....માધવની પ્રણયિની વિરસેનની પુત્રી
 ઈંદિરા.....યજ્ઞસેનની પુત્રી
 કોશીકી.....માલવિકાની સખી
 મરીચી.....ચંદ્રસેનની ગાયકા
 વીરા.....વીરસેનની રાણી
 તરસા.....કોડીદાસની કન્યા સુંદરલાલની સ્નેહસ્થામીની
 સુંદરી.....લગદલામત પંડીતી ગાયત્રી માથે પરજેલી કોડીદાસની
 મેડી છોકરી
 તદુપરાંત સખી, માલેલીઓ વિગેરે

માલાવિકા-અગ્નિમિત્ર

નાટકનો સંક્ષિપ્ત વૃત્તાંત

નાન્દી, મંગલાચરણ, બાળાઓનું વસ્તુ સુચન
અને પ્રાર્થના.

અંક પહેલો.

પ્રવેશ ૧લો.—વિદિશારણ્ય. શિકારે નીકળેલા શુંગરાજ અગ્નિ
મિત્રના ભારત વર્ષની ભાતી આપત્તિ સંબંધી અસરકારક ઉદગાર-
વિદ્રોહી રાગ્નઓ ચંદ્રસેન અને યજ્ઞસેનનો અગ્નિમિત્રનું અમંગલ
કરવાનો નિરધાર, જંગ બગતાં અગાઉ વસુમિત્ર અને વીરસેન
દ્વારા અગ્નિમિત્રનો ઉદ્ધાર, અને બંને બાંહેધાર રાગ્નઓ પસાર

રંગમંડપો.

પ્રવેશ રળે—વિદ્ધિઆરુઘ. શુંગરાગ્નથી અપમાન પામેલા ચંદ્રસેન તથા યજ્ઞસેનના વૈરવાળા સંબંધી વિચાર, તેમના મિત્ર તરીકે બિલ્લરાજના ભદ્રકર્મી, ઉદ્દગાર અને તે ત્રિપુટીનો તુચ્છ નિરધાર.

પ્રવેશ ઝળે—કોડીદાસ કોઠારીનું મકાન. તરલાના યૌનાગમનો દગાર-જગલાના પ્રણય વિચાર—તથા કોટવાલ વાચાન અને સુંદરી વચ્ચે છુપો પ્યાર.—

પ્રવેશ ઠથે—માધવનો ભવ્ય સહુલક. માલવિકાના લાવીપતિના નિર્ણય બાબતમાં માધવ અને યજ્ઞસેન વચ્ચે તકગર-અનેક પ્રકારની લાલચો બતાવ્યા છતાં મનામતિ માધવના—

કસાઈ કુર હસ્તે બાલિકા દેવાય નહિ,
લાઈ થઈને ભગીનીનું કદી ભુંડું થાય નહિ;
ગાય જેવી ગરીબ દીકરી દંડ્યા દંડય નહિ,
બહેન વેચી બાદશાહી કદી પણ લેવાય નહિ.

પ્રશંસા યુક્ત પવિત્ર ઉદ્દગાર—અને માલવિકાને વિદિશા મોકલવા માધવનો દ્રઢ નિરધાર, બાદ માલવિકાનું આજમન—સદચરી સંગે પ્રણયસ્વપ્ન વિવાહ—અને ભાઈ માધવના આદેશથી સુમતિ સાથે વિદિશા પ્રત્યે ગમન.

પ્રવેશ પમે—કોમીક રાજમાર્ગ. કોઠારી કોડીદાસનો કાણા નોકર પર કંટાળો અને પરદેશથી પધારતા તેના જમાઈ સુંદર-લાલે લીધેલો મસ્કા પાડીસનો ફાળો. સસરા જમાઈની હાસ્ય ભરી મુલાકાત.

પ્રવેશ ૬૪—શુંગરાજ અગ્નિમિત્રનું દિવાનખાનું. અધમેશ
યજ્ઞની રક્ષા વાસને પુષ્પમિત્રે પાઠવેલા પત્ર પર ચક્રવર્તિ પદના
વિચાર કરતો અગ્નિમિત્ર—અને તેના વર પુત્ર વસુમિત્રના વીન્તવનું
શાળિદક તથા આંતરિક દિગદર્શન.

પ્રવેશ ૭૫—માધવીનું મકાન. માધવીની યોવનકેલી દ્વારા મસ્કરી
કરતી તેણીની સાહેલી, અને માધવી મરીચી વચ્ચે ગુણુ સ્વમીનો
વિવાહ.

પ્રવેશ ૮૫—ત્રિધ્યારણ્ય. ભદ્રકાળી સમક્ષ લિલ્લ લોકાનું ગાન—
વિદિશા જવા નીકળેલી માલવિકાનું મંત્રી સાથે આગમન, લિલ્લ-
રાજનો માલવિકા પર બળાત્કાર—ત્રિધ્યારણ્ય વરસેનથી તેણીનો
ઉદ્ધાર—લિલ્લરાજ પસાર.

ટખલો.

અંક બીજો

પ્રવેશ ૧ લો—ચંદ્રશેખરની કચેરી. સંગીત વેત્તા માધવી અને માલવિકાની શોધ કરતાં આવી ચડેલા માધવને સંગીત આલાપ-ઉભયમાં ઉદભવેલો પ્રણયાલાપ-યજ્ઞસેનના આગમનથી થયેલો વિચાર—અને માધવ કૌશાંબીમાં કેદ.

પ્રવેશ ૨ જો—ટોડીદાસ કોઠારીનું મકાન. વિદેશમાંથી સોનાની ખાખુના સ્વામી થઇ આવેલા સુંદરલાલ અને સુંદરીનો વિલક્ષણ વિલાસ-વાચાલનો ત્રાસ—અને જગલાનો નિશ્વાસ—ઝવેરાતની પેટીની અદ્ભુત બદલીમાં જગલો સાચી પેટી ચોરી જાય છે અને વાચાલ કાળા સાપવાળી કૃત્રિમ પેટી લઇ પસાર થાય છે.

પ્રવેશ ૩ જો—ધારિણીનો મહાલય. માલવિકાની સંગીત કુશળતાનું દિગ્દર્શન અગ્નિમિત્ર અને માલવિકા વચ્ચે નિર્વાક પ્રણય બંધન, તથા અશ્વમેધના રક્ષા વાસ્તે જતા કુમાર વસુમિત્ર ને ધારિણીને સરતે રક્ષા બંધન.

પ્રવેશ ૪ લો—જેલખાનું પોતાના મતમાં મેળવવા માટે યજ્ઞસેન માધવને માલવિકા ને ચંદ્રસેન સાથેજ પરણાવવા માટે મનાવે છે.

માધવ—કુસંપેથી કપાયા છે કુર પાંડવ મહા જંગી,
 જુઓ જાદવ મુખા ફોટી થઇ કુસંપના સંગી,
 કરોડો રાજવંશીની કુસંપેથી થઇ પડતી,
 અરે નામો નિશાની પણ નથી શોધી હવે જડતી.

એ ઉદ્ધારોથી કુસંપ ન કરવા સમજાવે છે. ચાલાક માધવીની ચતુરાઇ, માધવ બંધન મુક્ત થઇ પસાર, અને ચંદ્રસેન સામે માધવીના હાસ્યમય ઉચ્ચાર.

પ્રવેશ પંખો—કૃષિકારોનું અરણ્ય. બાજ ખાઉ કૃષણ ફોટીદાસ અને ફોટવાલ વાચાલનો ત્રાસમાંથી માધવસેને ગરીબ બેકુત પ્રજાનો કરેલો ઉદ્ધાર, અશ્વમેધના અશ્વની રક્ષા માટે બીજરાજ સાથે સમરાનલ જંગમાં બીજરાજનો સંહાર વસુભીત્ર વીરસેન સાથે માધુસેનનો મેળાપ.

પ્રવેશ ૬ ઠો—વિદીશા રણ્ય. વિદીશાના વનભાગમાં કૌશીકીનું કલ્પાત, માલવીકા ક્યાં છે તે બતાવી દેવા માટે યજ્ઞમેનનો તેના પર બળાતકાર અગ્નિમીત્રથી ઉદ્ધાર અને માલવિકાના સમાચાર.

પ્રવેશ ૭મો—કોડીદાસનું મકાન. તરલાના સુંદરલાલ પ્રત્યે પ્યાર બધાં ઉદ્ધાર, અવેરાતની પેટી લઇ તરલા સાથે નાસી જવાના જંગલાના વિચાર તરલાની ચાલાકી, સુંદરલાલની અજાણ્યી, સુંદરી અને વાચાલના પ્યારનું પોગળ પકડતાં વાચાલને પડેલો ખાર.

પ્રવેશ ૮ મો—કુંડિનપુરનું ઉપવન. કુંડિનપુરના ઉપવનમાં વિદ્વંસ
રાજકુમારી ઇન્દિરાનો સહચારિણીયો સાથે આમોદ, પ્રમોદ, અચ્ચા
નક આવી ચડેલા અશ્વ સાથે બાળાઓનો ઝિનોદ, યેસમેન આવી
અશ્વ બાંધતાંજ વસુમિત્ર વીરસેન સાથે બીષણ સમરાનલ ઉપરિચિત
થાય છે. યસસેન બંધનમાં બંધાય છે.

ટાંબો

અંક ત્રીજો

પ્રવેશ ૧લો—પ્રમદવન—માલવિકાનો વિજાપ અને કૌશીકનો મેળાપ.

પ્રવેશ ૨ જો—ચંદ્રસેનનો મહાલય. માધવી પર ચંદ્રસેનનો અત્યાચાર અને માધવસેન દ્વારા માધવીનો ઉદ્ધાર, ચંદ્રસેનનો ખેદ અને દેદ.

૪મલો

પ્રવેશ ૩ જો—વીરસેનનો મહાલય. પોતાની પ્યારી પુત્રી માધવીનું મિલન થયાથી ખુશાલીમાં માધવી-માધવનો હસ્ત મેળાપ, આદવસુમિત્ર ઇંદિરાનો પ્રણય કલદ.

પ્રવેશ ૪થો—કોઝીદાસ કોઠારીનું મકાન. સુંદરી વાચાલના પ્યાર સાથે કોઠારીના ઘરના ગોટાળાની પુર્ણાહુતિ, તરલા સુંદર લાલના લગ્ન, અને સર્વે આનંદ નિમગ્ન.

પ્રવેશ ૫મો—પ્રમદવન. માલવિકા અગ્નિમિત્રનો પ્રણય વિનોદ અને ધારિણીની સહાનુભુતિ તથા ઉદાર વૃત્તિ.

સીન ટ્રાન્સફર

રાજદરબાર—કેદી રાજઓની અંધન મુકિત. અગ્નિમિત્રનો તેઓ પ્રત્યે ઉપદેશ, અને વસુમિત્ર ઇંદિરાના હસ્ત મેળાપ.

ૐ શાન્તિ. શાન્તિ. શાન્તિ.

માલવિકા-અગ્નિમિત્ર

નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧લો.

નટી—

૧

એકદંત ચરણ શરણ

સુખકારી સંકટ હરણ

દયાળુ દેવ દયામય થાઓ

અમ કૃતિ સદ્ગુણ શુચી થાઓ

શાન્તિ અરપો સુખમય હરી

જળ સ્થળ તળ મંગળ થાઓ.....એકદંત

આખાઓ—

૨

આલી આવો પ્રેમીઓ વધાવો
 કરોવર શુદ્ધ પ્રેમનું વિશુદ્ધ છે.
 પ્રેમથીજ જગત ભર્યું.....
 પ્રેમ પુષ્પ હૃદય કર્યું
 પ્રેમી પ્રેમીને વધાવો.....આવો
 પ્રેમી પ્રભુ છે પ્રાણી સકલમાં
 પ્રેમ જન પ્રેમમાં, પુણ્ય પ્રેમ નેમમાં
 પુરો આનંદ છે પ્રેમીના ધામમાં
 પ્રેમી પ્રસંગમાં, મસ્ત પ્રેમ જંગમાં
 પ્રેમી પ્રેમીને વધાવો.....આલી આવો

અગ્નિમિત્ર—

૩

દિવ્ય ભુમિ ભારતી ભવાની
 સકલ જગત મહિ સુંદર સરવથી
 હિમ નગ નંદિની સુરજન વંદિની
 પરમ મંગળ કર અભય કરધારી

અંદ્રસેન—

૪

શુભ અરિહણ જંગ મહિ મુજ હાથે
 વેરધારી કર પુરણ ખવારી અતિ ભારી

કરૂં પ્રચંડ શુદ્ધ શત્રુની સંગમાં

હું અનલ અનીલમાં અરિની સાથે
કરે પન્નંગ પતિ વિહંગશું વેર અરે ?

મુષક મંજર મારે મેડકે માતંગ હારે ?

મારૂં અસી ધસી અરી અંગે ઉમંગે રંગે

જંગમાં હુઝા આતુર મુજ મન આજે-શુંગ

તરલા—

૫

નવેલી પ્રેમ વેલી ખીલીશી પુર જહારમાં, પુર જહારમાં
હુલતા જોખનીઆના ખાગમાં

રસભર રંગલીની કળીશી આ ખીલી

મનહરને મધુરી પુષ્પ ક્યારી છે પ્રસારી

મધુકર મધના લોગી આવો આવો આવો.....

મુંદરી તથા વાચાલ—

૬

હારે રસીલા અલબેલા પ્રિતીનાં ખ્યાલા ઉડાવીએ

વારે નવેલી રસવેલી આવે:ને રંગત ઉડાવીએ

મુંદરી ખરી મુંદર અરે, તુંહરે ચિત્ત નોતમ નખરે હારે

વાચાલ તમારો ઠાસ થશે

રમણેશ રંગત ખાસ થશે.....હારે૦

પ્રીય કમળ વદન પર ચોવારી જાઉં.....હારે૦

માલવિકા—

૭

આલી સ્વપ્ન સમાધી સહયર સુખની શૈય્યા ઉપર ધરતી
સ્વામી સુંદર એ નરવર સંગે રાત રહી રમતી
બાલે બહાલાએ બુજશું લીડી કીડા કરી મમથી
ઠગારે ઠગી મને છળખા
મીડી મુક્ત એ મનહરની મુજ મન મહીં ગમતી
બુલ્લી ભમું છું લોગી ભાળી ભારે બ્રમે ભમતી
પિયુની માળ લઈ જાયતી

માલવિકા અને માધવ— ૮

જાઉં મુજ વીર વીરા ધરી મન ધીર ધીરા
તારી રનેહ કયા તણ થાઉં ન્યારી આજ વીરા

ધરી મન ધીર બેની જાઓને હું આવું છું.

વૈદર્ભના રાજની રીદિ તુપર વધાવું છું

વીરા તારા બહાલથી ભારી અભારી થાઉં છું
સુકોમળ રનેહની સાંકળ થકી બંધાઉં છું

માધવી—

૯

પુષ્પ ખરેરે પરિમલના ભારથી અપાર, વિમલ કુલ
 ચૌવનની વાડી ખીલી શી રઢિયાળી
 પ્રેમ હરેરે કુમળી કળિયેરે.....પુ૦
 કુસુમની ક્યારી લીલીશી લચકાતી
 ભોળી ગહેરે સુરભી મધુરીરે.....પુ૦

માધવી—

૧૦

ન દિવસે ચેન આવે કે ન નયનો નિંદ લાવે છે
 ચડી આંગે મદન સ્વારી મને ભારી પ્રતાવે છે
 વસંતે કોકિલા કેકાર કોમળ કંઠથી કરતી
 કમળ કાયા કુમારીની કટ ક્ષો કામના કરતી
 થતાં સંઝમ સમુદ્રે શાન્ત સરિતા પુષ્ક છલકાતી
 મળે મોહન મદન મેમાન મહિલા મુગ્ધ મલકાતી

માલવીકા—

૧૧

મોહન ક્યારે મળે કળેા ક્યારે ટળે
 રમણી આ ટળવળે.....મોહન૦
 રસ રતનાકર નટવર નાગર
 સુખના સાગર ક્યારે મળે.....મોહન૦

ક્યારે કુસુમ કળી ખીલતી રસવેલી. સીંચે રાજવી
 ક્યારે મૃદુ મુખથી સુખાવે શબ્દ મીઠા રાજવી
 ક્યારે સુપ્રભય રનેહની સરિતા સુહૃદશે રાજવી
 ક્યારે અધર ચુંબન કરી અકળાવશે એ રાજવી
 વેલીઓ વળીવળી ંડાલાને કહેજો
 સંદેશા પંખીડાં પ્રીતમને દેજો
 બહાલી વિયોગી વિરહભજો

લિલ્લો—

૧૨

કળ બુગે સાચી માડી તું કાળકા બાળીરે કાળી માત
 તારો બેડલોરે માડી (૩) ભવાની કાળકારે
 ધરમીને ઉગારે પાપીડોને મારે ભાળી રૂપાળી તું માત
 તારો નેડલોરે લાગ્યો (૩) ભવાની કાળકારે
 બેચરા બાળી તું પાવાગઢવાળીરે કાળી તું બરહળી માત
 તારો છેડલોરે ઝલ્યો ભવાની કાળકારે

અખંડ બીજો

વારાંગનાઓ—

૧૩

પુણ્ય તમ પ્રથંડ મહિમાં
 અવનિમાં પ્રબળ બળ ભરપુર જગમાં
 શુંગદળ અખંડ બળહા.....
 અરિ કુળ અધહરી શુભયશ ભુપત ભરત
 અરિદળ બળહર નરવર નમત
 ગિરાને ગુણથી શુરથી ગજવતા
 ન્યાય મુર્તિ સ્વામી (૩)
 ભુમિમા ભારી શૌર્ય ધન્તા
 ભુતળશ અવનેશ
 કૃતે ગતિ મતિ શન્તિ કરત.....પુણ્યં

માધવી—

૧૪

દાર નહિ દ્વિદાર નહિ પુરી પ્રીત વિના સંસાર નહિ
 પ્રીત પસણે થાય નહિ છે પ્રીત થતી મુશ્કેલી
 પ્રેમ વિના પ્રેમાળ વિના.....પુરી
 પ્રેમની વાટે પ્રેમી વાટે પ્રેમી પ્રેમ વકીલ
 પ્યાર વિના નિર્ધાર વિના.....પુરી

માધવ—

૧૫

અતિ મનોહર રૂપ રાગની જલધાર
ખરખા દીનનમે ગાવત નરનાર
ગનિ વરજ કર ગાય મધ્યમ સુર બદાય
હૈયેગ કહે ચતર કેદાર મલાર

માધવી—

૧૬

મોહનીયા મોરે મનનન (૩) મલકેરે
સાવરીયે હૈયે હરદમ (૩) હરખેરે
હૈ અખીયા તુમ પર રમક ચમક ચુમ
ચમક ચમક ચુમ ચમકેરે
કૈસેરે આવું પ્રીય ખ્યારા પ્રીતમવા
સુધર રમીક મોરે ખાંકે બાલમવા
દીપક જોત દમક હોત ઉત બહોત
શશી ઉધોત ચમકેરે

સુંદરી—સુદર—

૧૭

મોટર મંગાવો ફક્કડ ટોરપીડ શીપ ઘાટની
એસાડી હવાળાંકર સ્હેલ કરાવે
મહિ પંખા ઇલેક્ટ્રીક લાઇટ ફેશનેબલ અપટુડેટ
બંદરના રોડ પર મોટર દોડાવો.....મોટર૦

જુટ સુટ કેપ સ્ટીક સાથે રાખું ફક્કડ
હાથ ઝાલી સાડી ઝોઢી સાથે ચાલું અઠઠડ
.....અરે મોટર૦

નેટી ઝેટી કેમારી લીપટન ફ્રીઝર હોલ સદર
સોલજર બળર જુની જેલ પાસથી
વિક્ટોરીઆ ગારડનથી નેપિયર રોડ ફરી બોલ્ટન
મારકીટથી પાછા વળીએ.....અરે મોટર૦

ધારિણી—

૧૮

પતિ એજ સતીનો ઇશ્વરે
ભાગું ભાવે પાંચુ તણી માળારે
તિરથો વસે સૌ પિયુજના ચરણે
સતિ પદ પુંજે પતિનારે
ઝી રૂપી નૌકા એકલી નમાત્રે
સ્વામી સામા સુંકાને સતિનારે.....પતિ૦

ધારિણી ને વસુમિત્ર—

૧૯

ખાંધુ રક્ષા પ્રેમથી કરશે સદા રક્ષા હરી
શાણા સમરમાં સંચરી વળજે વિજય શ્રીને વરી
અશ્વની રક્ષા કરી શત્રુ હૃદય ભયને ભરી
લાવજે લાખેણી કીર્તિ કીર્તી શક્તિ સુંદરી

વિશ્વપતિની ંહારથી સંબ્રામમાં થઇ મહારથી
 સૌને બનવું સારથી શત્રુ હણું તલવારથી
 વીરતામાં વીચરી વિનવીશ વિશ્વાધારથી
 શુંગ સત્તા નાદથી ધ્રુજવું ધરણી ભારથી

માધવ અને ખેડુતો— ૧૦

એજ માધવ કુમાર ભલે આવીયારે
 પુરા પ્રેમે કંઈ દેવ દંયા લાપીયારે
 બહાલા વેગે ગરીબ લોક તારજોરે
 કબટક કોટી અમરા કાપજોરે
 મરા ખ્યારા ખેડુત હુખ વામજોરે
 સુખ સંતોષ દીન દીન પામજોરે
 વારે વારે બહારે બહેલા આવજોરે
 રૂડા રાજા થઇને દયા લાવજોરે

કાશીકી—

૨૧

સંસાર સાગર મધ્ય ગારું નાવ ઓત્રાં ખ પ
 તાર ત્રીકમ તરણી ખુડતી ઝાલ ખાપુ ખાંચ
 મુંઝાઉં છું હું મધ્ય દરીયે તાર તું ઉદ્ધાર

તાર કર કર્ણા કરું કદપાંત કર્ણાધાર
માર કે ઉગાર બેઠો તાર જગન્નાથાર

અગ્નિમિત્ર—

૨૨

પામું પ્રિય વહના સુંદરી
મધુરી મનહરા રસભરી રામા
વામા વિમલ નેત્રી અમલ શીશી સુખકરા
મધુરી મનહરા રસભરી રામા
શુક્રાત્મા, શુચી કરા મૃદુવરા મનોહરા
રમણી, નમણી, ગૃહણી, તરુણી
પ્રિયા, પ્રભા ભરા, સુધાધરા, પ્રિયકરા
મધુરી મનહરા રસભરી રામા

તરલા—

૨૩

ખ્યારા સુંદરલાલ તારી
છબી સુંદર પર ઓવારી
બલિહારી છે મુરત મતવાલી
દેહાર દેખીને દિવાની થઇ છું હું દિલભર.....હા
દિનદાર દિલ માફ હુયું
જોખન ભર્યું જુદું કયું
દેશન નિર લી.....ખ્યારા

મુંલસાલ અને મુંદરી વીગેરે—

હાય મરી ગયો ખાપરે, ખાઓ મેથીપાક વે.ય વોય,
 કાણીઆ કાપી આનું નાક હાથમાં આપ મુવાને
 કરી મને બહનામ,
 કાંણીઆ દે તડી, લે લાકડી, એ આ પડી,
 અરરરરર મરી ગયો મારા ખાપ..... (૩)
 મને જોકલી જાણીને ભરમાવી હાથ તાણી.
 પેટ્ટી જોલી સાપ ભાળી ગભરાણી,
 જેવી હમયંતી દ્રૌપદી પતિવૃત્તા નારી,
 તેવી મારે મન તું છે પટરાણી,
 હાયરે માડી લાજ ગઈ પડું હું કુવામાં જઈ
 કેવી રાંડ શાણી થઈ, કેડ તુટી માર ખાઈ
 જોલ્યો કેમ મુંગો મર, નહિ જોલું માફ કર
 મણા મારા કેડ પર

છંદીરાનો રાસડો—

૨૫

હારે ધરો હીત શીખામણુ ધ્યાનરે
 જહેનો જહેલા પ્રભાતે પ્રભુ ધ્ય ન ધરીએ
 હારે પહેરી વસ્ત્રાજ્ઞપણુ નિત્ય સારાં
 મુદ્દ ભાવથી માત પીતાની સેવા કરીએ

અરે હારે સર્વ સખીઓ હળીમળી કરીએ
અરે હારે પ્રેમ પતિવૃત્ત ધર્મ આચરીએ

સખીઓ સુનીતીથી સદાસ્નેહે શીયળ સંભાળવું
વાણી વિમળવદી વિશ્વિના કલ્યાણમાં મન વાળવું
ગોરી ગુણી જુદુ રાજ્યને ગૌરવ થકી મરણવડું
પુણ પતિપદ પ્રેમથી પતિ વૃત્તપણને પળવું
નહિ જુદું જાણેથી બાલી એરે ખંડેનો
જુઠામાં નથી કાંઈ સાર
અન્ય સંગેન દિલને ખોલીએરે જંડેનો
ખગડે બધો સંસાર

સાસુ સસરાની શીખ માની લઈએ,
આડો ઉતર મુખથી નવ દઈએ
નીચ નારીનો સંગ નવ કરીએરે
ખંડેનો વ્યવહારમાં ચિત્ત જોડીએ
સંતોષવા સ્વામી સદા સન્નારે શીખ ધર્મથી
સર્વ પ્રાણીને સમાન ભાગી ચાલવું શુભ ધર્મથી
સાસુ શ્વસુર સંતોષે સદા સંતોષવા સ્ત્રી ધર્મથી
ધૈર્ય ધારી ધ્યાન ધરવું ધરણીધરનું ધર્મથી

ઈંદીરા—

૨૬

હરી હૈયું હૃદયનો હંસ એ ક્યારે ગયો ચાલ્યો
છુમત્રોથી છળીલીને છળીલો છેવરી ચાલ્યો

મુકાવી ભાનથી ભારી કટાક્ષે કારી ઘા મારી
કીધું ઘ.યલ કલેભને બનાવી હાય લાચારી
પદ્મશે પ્રેમ રમ ભીના નગીના નેત્રના તારા
પુણ્ય પાડવ પ્રસારી પાય તારા પ્રેમથી ખ્યારા

ત્રીજો અંક

માલવિકા—

૨૭

પલટાય રે હાં ભાગ્ય લેખ
ભાવી ના મીઠ્યા થાય
પુર્વ જન્મના પાપે
પુરાઈ પીંજર માં પંખીગ્ની આ
હા પ્રમદ વનમાં કેદી વેશ
શ્રી હરી કષ્ટ કાપી
ભય વેા બંસી શલા નંદલાતા
દુઃખદ ગતી હા ! કષ્ટ કલેશ

કૌશીકીને માલવિકા

૨૮

વિષુ વિશ્વ રાજ્યના વિહારી
ગીરધારી કાનુડા સાહ્ય થયા શામળા

ભક્ત પાલ યશોદા લાલ શ મળા
 નિતી ધરે મનુ બાલકે જો અંતરે .
 સાદ્ય થાય શ્રી હરી ગીરદ સત્ય આદ ?
 એ હરી કૃપાથી મળી આજ તું મને સખી
 કૃષ્ણ કર્ણાણુ થયા યશોદાલાલ શામળા

વસુભિન્ન અને ઇંદીરા— ૨ .

આવો આવો રસીલી રજ બાળા રમાડું રજો ખ્યારથી
 પુરા પ્રેમથી પોકારું મિયા ખ્યારથી
 હાં જાણી જાણી પ્રિય તમારી જાણી
 શાણી છખીલી
 બતાવો ન ખાલી

(અરે જુઓ જુઓ સમેથી તમારાં મામી આવે છે)

અરરરર એ વળી ક્યાંથી આતી લાગ્યાં
 ક્યાં છે ? આ રહ્યાં (૨)
 ક્યાં છે ? વાહ વાહ

ચાતુરી ચલાવી કેવી

ન અન્ય કે તારા જેવી ઓ દીવડુર શ્રી કેવી

બહાલા રસીલા, હઠીલા, છખીલા.....આવો

માધવી માધવ—

૩૦

વાહ વિમળવર વાહ રસીકવર
 શીદને શરમાવો અરે નળો ન બનાવો ન સતાવો
 વાહ કામિની કામલુગારી
 તેં કામની કટારી મારી
 માધવની મુઘા નારી
 છોડો છેલા હું હારી.....વાહ૦
 આવો રસીકી જરી આમ
 આપો અધીક આરામ
 લાલા લજવો શું કામ
 અરે બહાલા હૃદય આરામ
 વાહ વાહ શી મધુરી વાણી
 ચાલકી ચાતુર જાણી
 જા સમજી આલી શાણી.....અરે વાહ૦

સુંદરી૦ સુંદરી૦ તરલા કેડીદાસ વિગેરે ૩૧

ખીલી રંગીલી રજની શી આજે પુર બહાર
 ખસ પ્રેમ પ્રેમીઓ પામ્યા છે સૌને બેઠાપાર

તરલા ફરશું મોટરમાં—સુંદરી જાશું હોટલમાં
 પીશું ભરી પ્યાલી રસની, માણીશું મોજ અપાર
 અહાહા બસ એ મજા, બસ એ મજા
 તરલા સુંદરની સાથે
 આ સુંદરી મારી સાથે
 ઉલ્લુ કાણુને માથે

હરદમ સરગમ રમજીમ સહુ નાચે આજે પુર બહાર

માલવિકા-અગ્નિમિત્ર

૩૨

ચાલો રસીલી રસ કુંજે, અલી ગુંજે, મધુ કુંજે
 હંસાગમની ચાલ ચાલી
 અલી એ કળી ને ભાતી ભાળી, હાકાળી, મૃદુબાળી
 લાલા લજવો નવ ઠાલી
 છો કાન્ત કળાધર મારા—સ્વીકારો રજની દારા
 હું ઉષા તમારી પ્યારા—વર્ષાવો અમી રસધારા
 તુજ પિંબ પયોધર ન્યાળી—ઉપજે છે આનંદ બહાલી
 મુરતી મનહર મતલાલી—વામા વૈદરશી બહાલી

.....ચાલો.

પ્રાર્થના—

૩૩

આનંદ આનંદ અતી આજ અંગમાં
 સકળ જન સમાજ અખીલ જગતમાં
 સુખ કરતા દુઃખ હરા શાંતિ જગ જગ ભરતા
 જગ ઉદ્ધાર પાલનહાર જન મનને મુદ્દીત કરતા
 જ્ઞાની માની ધ્યાની તું સુકાની
 ત્રિલોકપતી ગાય વેદ વાણી
 શ્રી હરી સુજ્ઞાની નાથ નિષ્કામી
 નમું નિર માની
 વિશ્વધામ ત્રિશ્વધામ પ્રિયકર પરમ પ્રભુ

જાહેર ખબર

અમારી કંપનીના નાચનાં નાટકનાં ગાયનેાની યોગ
ડીઓ જ્યાં અમારા મુકામ હશે ત્યાંથી નીચલી કીમતે
રોકડેથી મંગાવ્યા ત મોકલવામાં આવશે.

યોગડીનું નામ	કીમત.
બીહમંગલ હિંદુ સુરદાસ	૦—૨—૦
શ્રી ભકિત વિજય	૦—૨—૦
સુરેખા દરબુ	૦—૨—૦
નાગર ભકત	૦—૨—૦
નીલમ—પાણીક	૦—૨—૦
મનહર—મે ૧૧	૦—૨—૦
યોગ કન્યા	૦—૨—૦
મહાદેવ—મહાદેવરી	૦—૨—૦
વત્સલ શ્રી	૦—૨—૦
શ્રી જયબી	૦—૨—૦
માનુ પીનુ ભકત પુંડરીક	૦—૨—૦
હર્ષશી—પુરવા	૦—૨—૦
હોથલ પદમણી	૦—૨—૦
જેસલ નોરલ	૦—૨—૦
બીરમલ પાટશાહ	૦—૨—૦
ચંદ્ર પ્રભા	૦—૨—૦
પ્રવીણ—સાગર	૦—૨—૦
કનક—કેશરી	૦—૨—૦
યોજનગંધા યાને બીજન પ્રતિષ્ઠા	૦—૨—૦
સ્વામી ભકિત જામનત	૦—૨—૦

માલીક—વી. એચ. મનીપુરીઆ

શ્રી વિજય નોતમ નાટક સમાજ.

